

TENTOONSTELLING TE GROOTE BROEK GEOPEND.

Het gouden feest van den Nederlandsche Kolfbond feestelijk ingezet.

(Van onzen bijzonderen correspondent).

GROOTE BROEK, 6 Sept. — Het gouden feest van den Nederlandsche Kolfbond blijkt zelfs een drievoudig feest te zijn, want niet alleen bestaat onze nationale kolfbond thans 50 jaar, doch tevens is de oprichter van den bond, dr. G. C. v. Balen Blanken, vijftig jaar lid van het hoofdbestuur, terwijl deze mede op één der hoogtijdagen zijn 83sten verjaardag hoopt te herdenken.

In de feestelijk versierde kolfbaan van den heer Haakman te Grootebroek riep de voorzitter van Sta Vast aan de deelnemers van de kolfwedstrijden hedennamiddag het welkom toe, terwijl de voorzitter van den bond, dr. G. C. v. Balen Blanken, alle medewerking namens het hoofdbestuur toezegde. Volgens dr. Van Balen Blanken was het aanvankelijk de bedoeling een historische tentoonstelling te organiseren, doch ten slotte is het op een folkloristische uitgedraaid. Doel was een overzicht te geven wat onze voorouders deden, en wat het hoofdbestuur nu doet om de kolfsport in eere te houden. De ten toon gestelde voorwerpen zijn voor den Nederlandsche Kolfbond als de illustratiën in een geschiedenisboek. Dr. v. Balen verklaarde de tentoonstelling daarop voor geopend, waarna onder zijn leiding een rondgang langs de verschillende stands werd gemaakt.

Ook het kolfspel heeft zijn ups en downs gekend. Vooral in het laatst van de achttiende eeuw nam het spel een groote vlucht en omstreeks het jaar 1790 waren er alleen in de omgeving van Amsterdam ruim 200 kolfbanen. Voorts vond men er nog wel een gelijk aantal benoorden het IJ, in Zuid-Holland en 't Sticht. Langzamerhand nam de belangstelling voor het spel echter af en begonnen biljart en voetbal — uit het buitenland geïmporteerde spelen — meer de aandacht te vragen. Aan den tegenwoordigen voorzitter van den Nederlandsche Kolfbond is het wel mede in hoofdzaak te danken dat het kolfspel tot op den huidigen dag is blijven voortbestaan. Dr. v. Balen maakte met het spel kennis op een eenvoudige van gedroogden koemest vervaardigde baan te Spanbroek en dit beviel hem zóó best, dat hij eenige jaren later te Spanbroek de kolsociëteit „De vier Eenen” oprichtte. Om het spel, dat tot dien tijd vrijwel geheel in handen van de herbergiers had berust, op een zuiverder plan te brengen, kwam Van Balen op het idee de clubs in een bond te vereenigen, waartoe hij in 1885 te Haarlem een vergadering bijeenriep waar de meeste clubs vertegenwoordigd waren, en waar de oprichting van den Bond een feit werd.

Tijdens het voorzitterschap van dr. v. Balen Blanken werd de oude schreefjes- of streepjes-telling vervangen door een door den dokter ontworpen puntentelling, waardoor de kwaliteit van het vertoonde spel beter tot uiting komt. De tentoonstelling geeft een goed overzicht van de belangrijke plaats, die deze sport ook in het leven onzer voorouders heeft ingenomen. Dr. v. Balen Blanken heeft veel materieel uit eigen bezit ingezonden en ook van elders zeer veel interessante voorwerpen, boekwerken, afbeeldingen enz., betrekking hebbende op de kolfsport, weten bijeen te brengen, terwijl de heer Kalker, hoofdbestuurslid, naast eenige voorwerpen uit eigen verzameling een lijvig losbladig boekwerk heeft ingezonden, bevattende 152 vellen van 40×75 c.M., waarin kolfbijzonderheden van 1590 af zijn onderge-

Goes, benevens een aquarel en portretten van oud-leden, die door de kleederdracht belangstelling wekken. Daarnaast zien we een fraaien grooten tegel, voorstellende de kolfbaan te Utrecht; een serie schilderijen van kolfbanen, een oorkonde uitgereikt aan Zuid-Scharwoude en een aquarel van de kolfbaan aldaar; een affiche betrekking hebbende op de oprichting van een kolfclub te Amsterdam in 1911. In de tweede afdeeling merken we een heele serie etsen, teekeningen en beschrijvingen op van J. A. Brongers uit Den Haag; een nationale kolfmarsch in 1894, gecomponeerd door Frans Kronig, alsmede een serie liederen tusschen 1886 en 1934, gemaakt door de leden van diverse kolfclubs, welke voorkwamen in de ledenboekjes dier clubs. Ook zijn aanwezig de reglementen van twee niet meer bestaande kolfclubs uit Amsterdam van 13 Juli 1799 en 3 April 1805, alsmede van de clubs „de Prins van Oranje” te Goes (1892), „Recht door” te Alkmaar (1870), „de Vier Eenen” Spanbroek (1880); „de Nationale Kolfbond” (1885); enkele reglementen uit 1742, uitgave Molenijzer, voor den prijs van „5½ stuiver”; Das Kolfspiel met „Rembrandt Radierungen”, uit 1654; een reglement van 1547, uitgegeven door Jan en Gerbrand Roos; teekeningen van Jan Luiken; eenige geborduurde insignes en de groote gouden medaille van den burgemeester-notaris Joh. W. C. Kroon van Zuid-Scharwoude. Deze laatste voorwerpen vormen de schakel naar de inzending van dr. v. Balen Blanken. Hier vinden we een ets van 1625 van het ijskolven op de Haarlemmermeer; een tooneelstukje in 3 bedrijven van 1782, getiteld „het Nederlandsche, Fransche, Amerikaansche en Engelsche Kolfspel”; een kunstig gesneden voorzittershamer van 1910, een „strafbankje”, geheel vervaardigd van lucifers door wijlen G. Dirkmaat te Opmeer; diverse caricaturen van de bekende Diosy van hoofdbestuurleden van den bond; origineele manuscripten van enkele kolfliederen benevens 6 foto's van den eersten kolfwedstrijd in 1885 te Spanbroek gehouden.

Hier is ook een serie bijzonder mooie tegels, zooals die vroeger in schouwen werden gebezigd, die alle betrekking hebben op het kolfspel; kleine portretjes geknipt van sigarenbandjes en postzegels, betrekking hebbende op het kolfspel, alsmede een oorkonde van Berkhout. In de derde afdeeling bemerken we meerdere portretten van oude kolvers en de door hen gewonnen medailles; bekera gewonnen door Zuid-Scharwoude en Oudkarspel;